

PJ Anders Linder om POLITIK OCH NÄRINGSLIV.

Näringsminister Björn Rosengrens halvkvädna visa om att storföretagens ledare skall kunna få diplomatpass i utbyte mot skönsång om Sverige utomlands tillhör det mest klagörande som hänt på länge. Sällan har en politisk hållning tydliggjorts på samma glasklara sätt genom en enda detalj, en världsbild speglats i en pratbubbla.

I Rosengrens förslag finns alla föreställningar företrädda: Att problemet är medialt och politiskt snarare än verkligt och ekonomiskt. Att problemlösning innebär smarta överenskommelser i slutna rum. Att några få samhällstoppar är de relevanta aktörerna. Att toppdirektörer och näringsliv är samma sak. Att näringsliv och industri är samma sak. Att det egna uppdraget är att dela ut förläningar till de rätta grupperna. Att ingenting behöver förändras.

NÄRINGSMINISTERN har legat lågt efter sitt utspel, men dess informationsvärde kan inte överskattas. Hos våra styresmän frodas korporatism och självbelåtenhet. Politikens makt att fördela privilegier och allmosor är det som höjer pulsen. Långt mindre spännande är uppgiften att finna hållfasta regler för skapande människors samspel.

Att lägre inkomstskatt för utländska experter är en av få reformidéer som möter förståelse i regeringskretsar är mot denna bakgrund inte ägnat att förvåna. Den särskilda skattesatsen blir en ynnet från Fursten till en begränsad krets klienter. Reformen isolerar ett problem, hanterar det hjälpligt och skjuter verklig förändring på framtiden. Ännu en deal är hopsnodd, ännu en tidsfrist köpt.

HELT FRÅNVARANDE ÄR individen och individperspektivet. Politiken utformas och formuleras aldrig för att frigöra kreativ kraft hos medborgarna utan för att tämja intressen och bära av opinioner. Tilltron till den egna förmågan att skicka pengar och privilegier till rätt adressater är hundra gånger starkare än tilltron till enskilda människors vilja, kraft och förmåga. Den bristande förnyelsekraften i svensk politik kan beskrivas som ett resultat av ideologisk kramp

och LO:s makt, men man kan också tala om blindheten för individen och därmed för det nya samhälle där individerna rör sig i cirklar kring hundraåriga korporationer.

Det har alltid varit stötande med de svenska makthavarnas ointresse för individer, småföretag och familjer, liksom med påbudena uppifrån, standardlösningarna och överenskommelserna med företrädare för väldiga kollektiv. Det har alltid varit destruktivt med benägenheten att betrakta människor som föremål för åtgärder vare sig det handlat om sentimentala vändningar i välfärdspolitiken eller auktoritära tongångar i skattefrågan. Sverige har förlorat oändligt mycket på de styrandes oförmåga att se individen i kollektivet, oviljan att se den enskildes ambitioner som en nyckelkraft att befria, stimulera och respektera.

FÖRÄLDRAR HAR VARIT "barnfamiljer" att uppvaktas med stöd under valåren. Respekten för ansvaret som ligger i att fostra en barnskara har det däremot inte funnits ord för. De arbetande har varit "löntagare" och har använts som moraliskt tillhygge. Respekten för deras ansträngningar har näppeligen varit starkare än respekten för företagargandan som är arbetets förutsättning.

Att folk får och att folk skall betala har varit mycket intressantare än att folk gör. Det riktiga viktiga som sker, det sker i samhällets styrhyttar. Så har perspektivet varit, och det har varit illa nog.

Men fortsätter det likadant är vi förlorade. Om diplomatpassen är framtidsstrategin har vi framtiden bakom oss. För i kunskaps-, tjänste- och nätverksamhället spelar individerna och deras frivilliga gemenskaper den helt avgörande rollen. Ser man inte dem ser man ingenting.

P J Anders Linder (pjanders@timbro.se) är VD för tankesmedjan Timbro. Han kommer i fortsättningen att återkomma med en krönika i varje nummer.